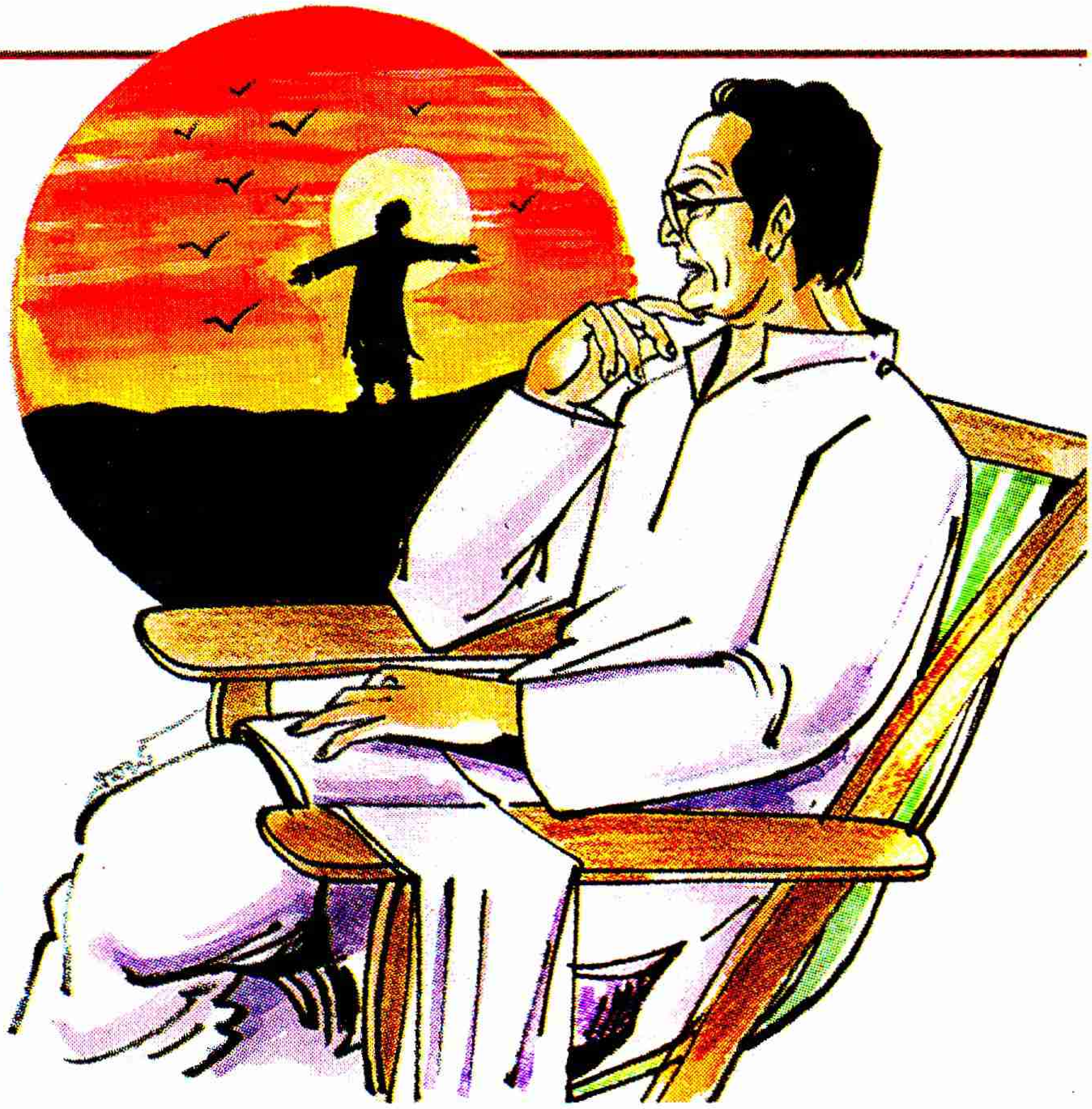

వృద్ధాప్యానికి పునాది

-డా.భండారు ఉమామహేశ్వర రావు

ఉగాది పోటీలో ప్రోత్సాహక బహుమతి పొందిన కథ

పడక కుర్చీలో కూర్చుంటే వీపు దాదాపు నేలకు తగులుతున్నది పూర్ణచంద్రరావుకు. అతనికి నడుము నెప్పి. వెన్నుపూస ఒంగిపోయి గంటలు గంటలు అందులో కూర్చోవటం ఆయనకు కష్టంగా ఉంటుంది. ఆ కష్టం ఆయన భార్య రామేశ్వరమ్మ గమనిస్తూనే ఉంటుంది. అది మార్చి నిటారుగా కూర్చునే ఒక చెక్క కుర్చీ కొనుక్కోమని ఎన్నిసార్లు చెప్పినా ఆయన వినడు.

పూర్ణచంద్రరావు పేదవాడేమీకాదు. ఉన్నత ప్రభుత్వోద్యోగం చేసి పదవీ విరమణ చేశాడు. ఉద్యోగాంతంలో వచ్చిన డబ్బూ, తను మిగిల్చిందీ ఇద్దరు కొడుకులకూ పంచేశాడు. నిష్ఠగా ఉద్యోగం చేసినవాడు. ఏ ఇతర వ్యాపకాలూ, సభలూ, సన్మానాలూ, పురాణ కాలక్షేపాలూ ఆయనకు ఉద్యోగం ముందర అంత ప్రధానంగా కన్పించేవి కాదు.

"ఎన్నోసార్లు చెప్పాను మీకు. ఒక మంచి కుర్చీ కొనుక్కోండి అని. డాక్టరు కూడా చెప్పాడు. నిటారుగా కూర్చోవాలి. లేకపోతే వెముకలు నెప్పి పెడతాయని. పిల్లలు కొంటామన్నా వద్దంటారు." అన్నది రామేశ్వరమ్మ.

ఆ ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడల్లా దీర్ఘాలోచనలో పడతాడు పూర్ణచంద్రరావు. ఆయన ముఖంలో ఏదో 'వెతుకులాట' కనిపిస్తుంది. పెద్దవాడు సుధాకర్ గాని చిన్నవాడు అమరేంద్ర కాని ఆయనకు ఏలోటూ చెయ్యరు. అమ్మనూ, నాన్ననూ బాగానే చూసుకుంటారు. ఆయన ఏం ఆలోచిస్తుంటాడో రామేశ్వరమ్మకు అర్థంకాదు.

అప్పుడు సాయంత్రం దాదాపు ఆరు గంటలయింది. నందనా గార్డెన్స్‌లో సుందరకాండ మీద ఉపన్యాసం ఉంది. తండ్రీ, తల్లీ ఈమధ్య ధార్మిక ఉపన్యాసాలంటే ఇష్టం కనబరుస్తున్నారని తీసుకువెళ్దామనుకున్నాడు సుధాకర్.

"నాన్నా! త్వరగా రడీకండి. లేటవుతుంది. ఉపన్యాసం పూర్తిగా వినలేదని బాధపడతారు మళ్ళీ." అన్నాడు సుధాకర్.

"తీస్తున్నానా! శరీరానికి చర్మం అతుక్కున్నట్టే ఒంటికి ఈ కుర్చీ బట్ట అతుక్కుంటుంది. దానికి నామీద విపరీతమయిన వ్యామోహం. లేవనివ్వదు ఒక పట్టాన." అంటూ రెండు చేతులూ బలంగా కుర్చీ చేతుల మీద మోపి లేచాడు. సహాయపడటానికి రామేశ్వరమ్మ వచ్చింది.

సుధాకర్ తన గదిలోకి వెళ్ళాడు తయారవటానికి. "లేవలేకపోతుంటే కాస్త పట్టుకోమని పిలవచ్చుగదా!" అంది రామేశ్వరమ్మ. పూర్ణచంద్రరావు చిరునవ్వు నవ్వాడు. నవ్వి మళ్ళీ తన ఆలోచనలో పడిపోయాడు. అతని ముఖకవళికల్లో ఒక అసంతృప్తి స్పష్టంగా కనిపిస్తున్నది రామేశ్వరమ్మకు.

"ఏమిటండీ ప్రతిసారీ కుర్చీలోంచి లెమ్మన్నా... ఇంకో కుర్చీ కొనుక్కోమన్నా అట్లా ముఖం పెడతారు" అన్నది.

"అది నీకు సంబంధించినది కాదులే."

"ఈ వయసులో కూడా నాకు సంబంధించని విషయాలు మీకు ఉన్నాయన్నమాట." అన్నది రామేశ్వరమ్మ ముందుకు అడుగువేస్తూ.

"చూడు రమా! ఎన్నేళ్ళు కలిసి జీవించినా నువ్వు నువ్వే. నేను నేనే. భార్య భర్తల్లో సగభాగం మాత్రమే. మిగతా సగభాగం భర్తకే చెందుతుంది. అసలయిన అర్థనారీశ్వర తత్వం అదే..." అన్నాడు పూర్ణచంద్రరావు.

"సరే లెండి. మీ వేదాంతం వెర్రితలలు వేస్తున్నది." అంటూ బయటకు కదిలింది పూర్ణచంద్రరావుతో. సుధాకర్ దంపతులు కూడా వెంట నడిచారు.

కార్యక్రమానికి వెళ్ళి వచ్చినంతసేపూ ఏదో ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాడు పూర్ణచంద్రరావు. అతనికి డెబ్బైఆరు సంవత్సరాలు. నిజంగా భార్య అన్నట్టు వేదాంతం ఎక్కువయిందా... అసలు తనలో వేదాంత ధోరణి మొదలయిందా...

కళ్ళముందర మసక మసకగా ఒక భవనం కనపడింది పడక కుర్చీలో కూర్చున్న పూర్ణచంద్రరావుకు. అది గాలిలో లేస్తున్నది. అటూ ఇటూ ఊగుతున్నది. అదిగో పడుతోంది.. పడుతోంది.. ఒక్కసారి తల విదిల్చాడు పూర్ణచంద్రరావు.

"ఏంటండీ... ఏమయింది. తల అట్లా ఊపుతున్నారు. మెడలు నెప్పి పుట్టేను. ఇప్పటికే ఆ మెడ పట్టేసుకుని అవస్థపడుతున్నారు."

సుధాకర్ మధ్య గదిలోకి వచ్చాడు. "నాన్నా! ఉపన్యాసం బావుందా!" అని అడిగాడు.

"ఆ! బావుందిరా!" అన్నాడు తండ్రి. కాని మళ్ళీ అదే ఆలోచనా ధోరణి.

"సుధా! మీ ఎం.డి.తో ఆమధ్య ఏదో గొడవ అయ్యిందన్నావ్. అంతా సర్దుకుందా!" అన్నాడు వెళ్తున్న సుధాకర్‌ను ఉద్దేశించి.

"లేదు నాన్నా! వాడొక తిక్కవెధవ. అనవసరంగా నన్ను మానిస్తున్నాడు. యూనియన్ వాళ్ళు నావైపు ఉండటంతో ఏం చెయ్యలేక పోతున్నాడు కానీ లేకపోతే ఈపాటికి సస్పెండ్ చేసేవాడే. అయినా మీరివన్నీ ఆలోచించకండి. హాయిగా పురాణ కాలక్షేపం చేసుకుంటూ ఉండండి. అన్నీ నేను చూసుకుంటాను." అని తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

వాళ్ళ ఎం.డి.కి పరిచయం ఉన్న తన స్నేహితుడితో చెప్పి మాట్లాడిస్తానన్నా వద్దంటాడు. చిన్నప్పుడు బడికి ఒక రోజు వెళ్ళకపోతే, "నాన్నా! టీచరు కొడతాడు. నువ్వొచ్చి నాకు నిన్న జ్వరం వచ్చిందని చెప్పు." అని ప్రాణం తీసేవాడు. ఇట్లా ఎన్నోసార్లు సమస్యలు వచ్చినా తననే సలహా అడిగేవాడు. ఇప్పుడు ఉద్యోగానికి ప్రమాదం ముంచుకొస్తున్నా తనను మాట్లాడనివ్వటంలేదు. అడిగే వరకూ కనీసం చెప్పటంలేదు. కళ్ళు మూసుకున్నాడు పూర్ణచంద్రరావు.

ఇందాక కళ్ళముందర కనపడ్డ భవనం మళ్ళీ దర్శనమిచ్చింది. మెల్లగా అటూ ఇటూ ఊగుతోంది. ఎక్కడ పడిపోతుందోనని కళ్ళు గట్టిగా మూసుకున్నాడు. దైవధ్యానం

చేసుకోవటం ప్రారంభించాడు. దైవం మీద మనసు నిలవ లేదు. రామేశ్వరమ్మ పూర్ణచంద్రరావుని ఎప్పుడూ గమనిస్తూనే ఉంటుంది. ఈమధ్య కొత్తగా కనిపిస్తున్నాడు ఆవిడకు ఈయన.

మర్నాడు చిన్నవాడు అమరేంద్ర దగ్గరనుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. సెల్‌ఫోన్ల యుగంలో ఉత్తరాలు అరుదు. అందులో అమరేంద్ర నుంచి. వాడసలే బద్ధకస్తుడు. ఉత్తరం వచ్చింది పూర్ణచంద్రరావుకు కాదు, సుధాకర్‌కు. సుధాకర్ సంక్షిప్తంగా చెప్పాడు అందులోని విశేషాలు.

కోటీశ్వరుడి కూతురయిన అమరేంద్ర భార్య ఎప్పట్లాగే అమరేంద్రతో పోట్లాడుతున్నదట ప్రతి చిన్న విషయానికి. ఇక మేం కలిసి ఉండలేం అని రాశాడు... అన్నాడు సుధాకర్ విచారంగా.

పూర్ణచంద్రరావుకు, రామేశ్వరమ్మకు గుండెలు మామూలుగా కాక బాధతో కొట్టుకున్నాయి.

"ఒకసారి భిలాయ్ వెళ్ళి వాళ్ళ పరిస్థితి ఏంటో చూసొద్దాంరా!" అన్నది రామేశ్వరమ్మ గద్గద కంఠంతో.

"మీరొచ్చి ఏం చేస్తారే అమ్మా! మీ మాట వింటుందా ఆమెగారు. ఎంత ప్రేమగా చూసుకుంటున్నా, అడిగినవన్నీ తెచ్చి యిస్తున్నా తమ్ముణ్ణే లెక్క చెయ్యటల్లేదామె. మిమ్మల్నెవరు పట్టించుకుంటారు. మీ పూజలేవో మీరు చేసుకుంటూ కూర్చోండి. అదేదో నేను కనుక్కుంటాను." అంటూ భార్యతో మాట్లాడటానికి గదిలోకి వెళ్ళాడు సుధాకర్.

సుధాకర్ మాటల్లో నిజం వినిపించింది పూర్ణచంద్రరావుకు. తనేం చేయగలడు. అమరేంద్ర కాలేజీలో చదువుతున్నప్పుడు ఎవరో అల్లరి విద్యార్థులు తమతోటి అమ్మాయిలను అసభ్యంగా అల్లరి పెడుతుంటే ప్రిన్సిపాల్ వాళ్ళను కళాశాలనుంచి తీసేశాడు. అందులో అమరేంద్ర లేకపోయినా అతని పేరు కూడా చేర్చారు. దాంతో అమరేంద్ర కూడా ప్రిన్సిపాల్ కోపానికి గురయ్యాడు. అప్పుడతను వెళ్ళి ప్రిన్సిపాల్‌తో మాట్లాడితే ఎంతో కష్టంమీద వాళ్ళతో-వీళ్ళతో చెప్పిస్తే అమరేంద్రను మళ్ళీ కాలేజీలో చేర్చుకున్నారు. ఇప్పుడు తనతో సంప్రదించవలసిన అవసరం కనపడటల్లేదు. ఒంటరిగా కుర్చీలో కూర్చున్నా పిలిస్తేతప్ప దగ్గర కూర్చుని కబుర్లు పెట్టేవారు లేరు. ఆనాడు అంతా తన చుట్టూ చేరేవారు. ఇప్పుడు తనకంటూ ఒక ప్రపంచం లేదు.

అయినా పూర్ణచంద్రరావుకు ఎవరి మీదా కోపం రావటల్లేదు. ఎవరినీ నిందించాలనిపించటం లేదు. కాని ఒక తెలియని భయం ఆయనను ఆవహించింది. అటువంటి సందర్భంలో ఆ భవనం కనిపిస్తుంది. ఒక్కోసారి గాలిలోకి లేస్తూ, ఒక్కోసారి అటూ ఇటూ ఊగుతూ.

చేయవలసిన పనులన్నీ దాదాపుగా అయిపోయినాయి. అలా అని జీవితం చాలించాలని లేదు. ఆయనకు ప్రపంచమన్నా, జీవితమన్నా చాలా ఇష్టం. ఎంతో సుందరమయిన ఈ సృష్టిని ఎంత కాలమయినా చూస్తూ బతక వచ్చునిపిస్తుంది. కాని ఏదో ఒక అసంతృప్తి వెంటాడుతున్నది.

ఏ విషయంలో కల్పించుకుందామన్నా అందరూ, "మీకెందుకండీ... పెద్దవారు హాయిగా ఏ రామాయణమో, భాగవతమో చదువుకుంటూ కాలక్షేపం చేయక." అంటుంటారు.

చాలా బాధ్యత కలిగిన ఉద్యోగం చెయ్యటం వల్ల, పది మందీ ఎప్పుడూ చుట్టూ ఉండటం చేత, అనేక సమస్యలు పరిష్కరించటంలో కాలం క్షణాల్లా గడవటం చేత పూర్ణచంద్రరావుకు దాదాపు నాలుగైదు దశాబ్దాల కాలం తెలియకుండా గడిచిపోయింది. ఎప్పుడూ కూడా జీవితంలో పని

తెలుగు భాష మీద ప్రత్యేక అభిమానాన్ని, సాహిత్యం పట్ల అభిరుచినీ కలిగించింది కుటుంబ నేపథ్యమూ, బళ్ళో చదివే రోజుల్లో తెలుగు నేర్పిన ఉపాధ్యాయులు. మెడికల్ కాలేజీ వార్షికోత్సవ సంచికలలో కథలు రాయటం ప్రారంభించాను. 1970వ సంవత్సరంలో ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ రచయితల సంఘం నిర్వహించిన కథల పోటీల్లో 'సైట్ సీయింగ్' కథ ఉత్తమ కథగా ఎంపికైంది. తరువాత అనేక కవితలు, కథలు, కూచిపూడి నృత్య నాటికలు, సాంఘిక నాటికలు రాశాను. కవి హృదయం, కవి కిరణాలు, గిరిజా కళ్యాణం అనే కవితా సంపుటాలు, సాహిత్య కబుర్లు అన్న వ్యాసాలు, 'లహరి' పేరున గల్పికలు ప్రచురితమయ్యాయి. పత్రికలలో చిన్న పిల్లల వ్యాధులకు సంబంధించిన వ్యాసాలు చాలా రాశాను. నాటక రంగంతో కూడా అనుబంధం ఉంది. దూరదర్శన్‌లో టి.వి. సీరియల్స్ ప్రారంభమైన రోజుల్లో రెండుమూడు టి.వి. సీరియల్సుకు పాటలు - మాటలు రాసాను.

ప్రతి మనిషికీ సాహిత్యంలోనో, ఏదో ఒక లలిత కళలోనో కనీసం అభిరుచి ఉండాలి. ఆ అభిరుచి జీవితాన్ని తప్పక కాంతివంతం చేస్తుంది.

డా. భండారు ఉమామహేశ్వరరావు
మొగిలయ్య హాల్, వరంగల్.

లేకుండా తన అవసరం లేకుండా గడపవలసి వస్తుందన్న ఆలోచనే రాలేదు.

ఇప్పుడు ఏ ఆధ్యాత్మిక ఉపన్యాసాలకు వెళ్ళినా, పుస్తకం చదివినా అప్పటికప్పుడే తప్ప వాటి ప్రభావం ఎంతో సేపు ఉండటల్లేదు.

ఉదయం పూట వాకింగ్‌కు వెళ్తున్నప్పుడు తన వయసు వాళ్ళు చాలామంది పరిచయమయినారు. అందులో చాలా మంది విజయవంతమయిన జీవితం గడిపినవారే. ఉద్యోగ విరమణ తర్వాత లేదా బాధ్యతలు పూర్తయిన తర్వాత శేష జీవితం ఎంతో తృప్తిగా ఆనందంగా గడపటానికి బదులు అందరిలోనూ ఏదో పోగొట్టుకున్నాము. ఏదో తక్కువయింది అన్న భావం ప్రస్ఫుటమవుతున్నది.

★

సుధాకర్ బ్యాంకు లోను తీసుకుని తనవద్ద ఉన్న కొద్ది పాటి డబ్బు కూడా కలిపి ఒక ఇల్లు కట్టుకుందామని ముహూర్తం పెట్టాడు. ముహూర్తం నిర్ణయించేవరకూ తల్లితో కాని, తండ్రితో కాని చెప్పలేదు. తీరా ముహూర్తానికి ఒక రోజు ముందు విషయం తెలిసి తల్లి నిష్ఠూరంగా, "అదేమిట్రా! మాట మాత్రమయినా చెప్పకపోతివి. చెబితే సంతోషిస్తామే తప్ప వద్దంటామా." అన్నది.

"ఎందుకే అంత కోపం తెచ్చుకుంటావ్. ఈ వయసులో మీతో ఆలోచించే వ్యవహారం కాదు ఇది. నేను చేసుకోగలుగుతున్నాను కదా. ఏదైనా అవసరం వస్తే మిమ్మల్నికాక ఎవర్ని అడుగుతాను." అన్నది సుధాకర్ సమాధానం. "అది సరేగాని నాన్నకు కొత్త కుర్చీ తెచ్చాను. ఇవాళ్టి నుంచీ ఆ పడక కుర్చీలో కూర్చోవద్దని చెప్పు. నడుములు నెప్పి పెడతాయి. ఇదిగో... రామక్రిష్ణమిషన్ వాళ్ళది భగవద్గీత కొత్త ఎడిషన్ వచ్చింది. నాన్నను చదవమను. నువ్వు వింటూ కూర్చో హాయిగా." అని ఆ రెండూ అక్కడ పెట్టి వెళ్ళాడు.

అందరూ కలసి శంకుస్థాపన స్థలానికి వెళ్ళారు. శాస్త్రోక్తంగా పూజలు చేశారు సుధాకర్ దంపతులు. అతి దగ్గరి మిత్రులను - బంధువులను పిలవటం తప్ప ఎక్కువ హడావిడి చెయ్యలేదు. పూజ అయింతరువాత పనివాళ్ళు మంచి రోజు కాబట్టి పునాదులు తీయటం మొదలుపెట్టారు.

స్థల నిర్ణయంలో గాని, ముహూర్త నిర్ణయంలో కాని పూర్ణచంద్రరావు ప్రమేయం ఏమీలేదు. ఇప్పుడు అందరూ తన నుంచి ఆశిస్తున్నది ప్రశాంతమయిన జీవితం. వీలయితే ఆధ్యాత్మిక జీవనం. కాని తనకు అది సాధ్యం కావటల్లేదు. నిజానికి ఈ రెండిటికీ అనుకూలమయిన వయసు తనది.

అంతలోనే ఆ భవనం కళ్ళముందు కనపడింది. మళ్ళీ అట్లాగే ఊగుతున్నది. గాలిలోకి లేచింది. దభీమని కింద పడేట్టుంది ముక్కలు ముక్కలుగా. సరిగ్గా అప్పుడే 'ఠంగ్'మని శబ్దం వినపడింది. పునాది తవ్వుతున్న గునపానికి రాయి తగిలి వచ్చిన చప్పుడు అది. ఆ పునాది ఉంటేనే భవనం లేస్తుంది. అది కొన్ని వందల సంవత్సరాలపాటు ఉంటుంది. పూర్ణచంద్రరావుకు ఎంతోకాలంనుంచి మూసి ఉంచిన పుస్తకం ఒక్కసారి తెరచినట్లయింది. కొన్ని సంవత్సరాలుగా దొరకని ట్రంకు పెట్టె తాళంచెవి దొరికినట్లయింది.

★

అంతా ఇంటికి వచ్చారు. "బావుందా నాన్నా నేను కొన్న స్థలం" అని అడిగాడు సుధాకర్. నిజంగానే బావుంది. అదే మాట చెప్పాడు పూర్ణచంద్రరావు.

కాని పునాదిరాయి చప్పుడు విన్నప్పటి నుంచీ అతని మనసులోని చాలాకాలం నుంచి వేధిస్తున్న ప్రశ్నకు సమాధానం దొరికింది. తను సుధాకర్‌ను ప్రాణాధికంగా ప్రేమిస్తాడు. వాడికి వృద్ధాప్యంలో ఈ సమస్య రాకూడదు. వాడి కళ్ళముందర గాలిలోకి తేలిపోతూ, కూలిపోయేట్టు ఊగిసలాడుతూ తనక్కనపడుతున్న భవనం కనపడకూడదు.

చాలారోజుల తర్వాత పూర్ణచంద్రరావు ముఖంలో చిరునవ్వు వెలిగింది.

తనకోసం తెచ్చిన చెక్క కుర్చీ మొయ్యలేక మొయ్యలేక సుధాకర్ బెడ్ రూంలోకి తీసుకువెళ్ళాడు. కుర్చీ పెట్టిన చప్పుడు విని టి.వి. చూస్తున్న సుధాకర్ తండ్రి వైపు తిరిగి, "ఏమిటి నాన్నా! ఆ కుర్చీ ఎందుకు తెచ్చారు. అది మీకోసం కొన్నాను." అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా. సమాధానం చెప్పకుండా మళ్ళీ పూర్ణచంద్రరావు వరండాలోకి వచ్చి సుధాకర్ కొనుక్కొచ్చిన భగవద్గీత సుధాకర్ టేబిల్ మీద పెట్టాడు. సుధాకర్ అర్థంకాకుండా అయోమయంగా చూస్తున్నాడు. పూర్ణచంద్రరావు నెమ్మదిగా నడుచుకుంటూ వెళ్ళి చెమర్చిన కన్నులతో సుధాకర్‌ను కావిలించుకున్నాడు.

సుధాకర్‌కు మతిపోయినట్లయింది. నాన్నా? ఏమయింది మీకు. ఆ కన్నీళ్ళు, కుర్చీ, భగవద్గీత నా గదిలో... ఏమిటి... ఏమిటి ఇదంతా..." అన్నాడు దీనంగా... కారణం తెలియకపోయినా అతనికి కూడా కళ్ళు తడి అవుతున్నాయి.

పూర్ణచంద్రరావు కళ్ళొత్తుకుని "నాన్నా! సుధా! మరేం లేదురా! నేన్నాకోసం చేసుకోని పని నువ్వు నీకోసం చేసుకోవని గ్రహించి నా పరిస్థితి నీకు రావద్దని చేశాను."

"నాకేం అర్థంకావటల్లేదు నాన్నా! ఏమిటిది" అన్నాడు సుధాకర్.

"ఇదా! ఇదీ వయసులోనే వేసుకోనవలసింది. వృద్ధాప్యానికి పునాది." అన్నాడు పూర్ణచంద్రరావు సుధాకర్ అర్థం చేసుకుంటాడన్న ఆశతో. ★